

Klagenemnda for miljøinformasjon

Klage på behandling av miljøinformasjon til behandling for Miljøinformasjonsnemnda.

Nemndsvedtak i saksnummer: 2006/04

Klager: Charlotte Lycke
Ved Forbrukerrådet
Postboks 317
1702 Sarpsborg

Innklaget: Morris Torgterrassen
Stavanger Storsenter
Kirkegaten 2
4006 Stavanger

Saken gjelder

Saken gjelder klage på Morris Torgterrassens behandling av krav om miljøinformasjon. Klager har etterspurt om produktene Kipling vannavstøtende vesker og bager inneholder PFOS eller andre stoffer brukt til overflatebehandling som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse.

Bakgrunn

Forbrukerrådet utførte høsten 2005 en undersøkelse av hvordan forhandlere besvarer spørsmål med hjemmel i miljøinformasjonsloven og produktkontrolløven. Ansatte i Forbrukerrådet utga seg for å være forbrukere og stilte spørsmål muntlig i butikkene, og deretter skriftlig i brev.

Ved brev av 12. desember 2005 rettet Charlotte Lycke en forespørsel til Morris Torgterrassen.

Ved brev av 2. februar 2006 klaget Forbrukerrådet bedriften inn for Nemnda og anførte at Morris Torgterrassen ikke hadde besvart henvendelsen.

Ved brev av 28. februar 2006 sendte Nemnda underretning om klagen til Morris Torgterrassen, med frist til å uttale seg om saken.

Ved brev av 13. mars 2006 sendte Morris Torgterrassen et svar til Nemnda.

Ved brev av 15. mars 2006 oversendte Nemnda innklagedes svar til klager, og ba om eventuelle kommentarer.

Klager gir over telefon til Nemnda den 5. april 2006 beskjed om at klagen opprettholdes.

Klagers anførsler

Klager anfører at spørsmål stilt i brev av 12. desember 2005 ikke er besvart.

Innklagedes anførsler

I etterkant av klagen anfører innklagede at spørsmålet allerede er besvart muntlig i butikken og vedlegger i tillegg et brev fra Kiplings hovedkontor. Kiplings hovedkontor anfører at ingen av Kipling produktene inneholder PFOS. Noen av produktene inneholder noen PVC deler, men alle disse komponentene oppfyller EUs standarder for miljø.

Marianne Morris AS beklager på sin side at det skriftlige svaret har tatt lang tid, og anfører at forespørsler av denne art i fremtiden vil gå direkte til butikkens hovedkontor.

Nemndas vurdering

1 Lovanvendelse

Klagerens spørsmål gjelder hvorvidt et produkt inneholder stoffer som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse i et spesifikt produkt, jf produktkontrolloven § 10 første ledd. Det er dermed produktkontrollovens regler som får anvendelse.

2 Partsforhold

Bakgrunnen for kravet om miljøinformasjon er en aksjon hvor ansatte i Forbrukerrådet som privatpersoner retter henvendelser til ulike virksomheter. Selve klagen ble inngitt av Forbrukerrådet. I brev av 22. februar 2006 til Klagenemnda ga privatpersonene som hadde etterspurt informasjonen i denne aksjonen sin fullmakt til at Forbrukerrådet forfølger saken. Forbrukerrådet opptrer dermed som fullmektig for Charlotte Lycke, som er rett klager i klagesaken.

Nemnda vil bemerke at det er Forbrukerrådet som har initiert undersøkelsen, og ikke privatpersonen. Forbrukerrådet opptrer på denne måten under "falsk flagg", ved å utgi seg for å være en forbruker overfor virksomheten. Utgangspunktet må være at den som etterspør opplysninger opptrer åpent. Det nærmere innhold i plikten til å gi opplysninger kan etter omstendighetene variere med hvem som etterspør opplysninger. De som har plikter etter loven har dermed et rimelig krav på å vite hvem de forholder seg til. Unntak fra dette kan tenkes, men Nemnda ser ikke grunn til å gå nærmere inn på dette i nærværende sak. Selv om Nemnda etter dette i utgangspunktet er kritisk til den fremgangsmåte som er valgt, kan den likevel ikke se at fremgangsmåten i seg selv innebærer at klagen ikke kan behandles. Avvisning på dette grunnlag er heller ikke påstått av innklagede.

3 Foreligger det en informasjonsplikt?

For å falle inn under lovens virkeområde må den etterspurte informasjonen vedrøre komponenter eller egenskaper ved produktet som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, jf. produktkontrolloven § 10, jf. § 1.

3.1 Hva er PFOS?¹

Klager har etterspurt innholdet av PFOS i Kipling vesker og bager. PFOS (perfluoroktanylsulfonat) tilhører en stor gruppe kjemiske stoffer som med et fellesnavn kalles perfluoralkylstoffer (PFAS). Totalt finnes det flere hundre enkeltstoffer av PFAS. For de fleste PFAS-stoffer foreligger det lite informasjon om effekter på helse og miljø. Om PFOS foreligger imidlertid en del informasjon.

¹ Kilde: SFT (<http://www.sft.no>) og Miljøinformasjon i Norge (<http://www.miljostatus.no>)

PFAS stoffer er svært stabile forbindelser. Etter det SFT opplyser brytes ikke selve stoffet PFOS ned i naturen. PFOS og enkelte andre PFOS-relaterte forbindelser kan bioakkumuleres i dyr og mennesker og oppkonsentreres i næringskjeden. PFOS-relaterte forbindelser er funnet i dyr og mennesker over store deler av verden. PFOS er giftig ved gjentatt og tilstrekkelig eksponering og kan skade reproduksjonen hos pattedyr.

PFAS inkludert PFOS-relaterte forbindelser har vært brukt i industri- og forbrukerprodukter siden 1950-tallet. PFAS blir ikke produsert i Norge. Stoffene brukes hovedsakelig på grunn av sine gode overflateegenskaper. PFAS kan danne tynne hinner som hindrer spredning av brann, avdampning av flyktige forbindelser og som forbedrer produkters vann- og smussavstøtende egenskaper. PFAS brukes blant annet i brannslukningsmidler, som impregnering i tekstiler, i teflonbelegg og skismøring. PFOS og andre PFOS-relaterte forbindelser omfattes av det nasjonale resultatmålet om at utslipp av enkelte miljøgifter skal stanses eller reduseres vesentlig innen 2010.

3.2 Vurdering

Utgangspunktet er at virksomheten må sannsynliggjøre at informasjonen som er etterspurt faller utenfor bedriftens informasjonsplikt etter produktkontrollen § 10. Det er ikke gjort forsøk på dette fra bedriftens side.

Det er stilt to spørsmål til bedriften:

1) Inneholder produktene Kipling vannavstøtende vesker og bager PFOS?

Etter produktkontrollen § 10 bokstav a har enhver rett til informasjon om et produkt inneholder komponenter eller har egenskaper som innebærer at produktet kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse. Nemnda legger for sin del til grunn at PFOS kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse. Innholdet av disse stoffene i produktet gjør at produktet kan anses som helse eller miljøskadelig. Morris Torgterrassen har derfor i utgangspunktet informasjonsplikt etter produktkontrollen om hvorvidt produktet inneholder denne komponenten.

2) Inneholder de samme produktene andre stoffer brukt til overflatebehandling som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse?

Etter produktkontrollen § 3 plikter produsent eller den som innfører et produkt å skaffe seg den kunnskapen som er nødvendig for å vurdere faren for helseskade og/eller miljøforstyrrelse. Denne kunnskapen skal videreformidles fra importør til etterfølgende salgsledd etter produktkontrollen § 10. På denne bakgrunn legger Nemnda til grunn at innklagede har plikt til å besvare spørsmålet om produktene inneholder andre stoffer brukt til overflatebehandling som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse.

4 Er informasjonsplikten oppfylt?

Produktkontrollen § 10 sjette ledd, henviser til miljøinformasjonsloven § 18. Etter denne bestemmelsen kan informasjon utleveres på den måten som anses hensiktsmessig. Informasjon skal være dekkende og forståelig i forhold til informasjonsbehovet til den som ber om informasjon.

Innklagede opplyser at produktene ikke inneholder PFOS, og gir dermed et klart svar på klagers første spørsmål.

Når det gjelder klagers andre spørsmål, opplyses det at enkelte produkter kan inneholde PVC som oppfyller kravene til EUs miljøstandard.

Innklagedes svar har kommet sent, og i etterkant av klagen. Likevel finner ikke Nemnda noen grunn til å pålegge innklagede noen ytterligere opplysningsplikt. Klagers spørsmål må anses besvart tilfredsstillende.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser § 19 fattes følgende vedtak:

- Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages. Vedtaket regnes som særlig tvangsgrunnlag etter lov av 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) kapittel 13 og kan bringes inn for domstolene.

Oslo, 25. april 2006

Mette Cecilie Greve
Nestleder

Håvard K. Sandnes

Eli Heiberg